

Referat

Møte 2/2021

Dato 17.06.2021, kl. 09.00 – 16.00 og 18.06.2021 kl. 10.00 – 15.00

Sted Via Zoom

Til stede: Agneta Herlitz (Karolinska Institutet)
Anne Gjøen Simonsen (Universitetet i Oslo)
Anne Sverdrup-Thygeson (NMBU)
Emilie Lassen (NorthSea Therapeutics)
Gun Peggy Strømstad Knudsen (Folkehelseinstituttet) (forlot møtet etter sak 21-21)
Trude Flo (NTNU) 17.06
Øyvind Fylling-Jensen (NOFIMA)
Rune Toftgård (Karolinska Institutet)
Inge Jonassen (Universitetet i Bergen)
Niels Jørgen Olesen (Danmarks Tekniske Universitet)
Vidar Steen (Universitetet i Bergen)

Forfall: Trude Helen Flo 18.06

Til stede fra Forskningsrådet:
Ole Johan Borge
Christin Krokene 17.06
Line Tangerås 17.06
Torunn Hancke
Ingunn Aronsen 17.06
Jon Holm 18.06, sak 22-21
Line M. Grønning-Wang

Dag 1

Sak PSLIVSVIT 13/21 Godkjenning av innkallingen og sakslisten

Vedtak: *Innkallingen og sakslisten ble godkjent.*

Sak PSLIVSVIT 14/21 Godkjent referat fra møte 1/21, 16.03.2021

Vedtak: *Referatet tas til etterretning og godkjennes.*

Sak PSLIVSVIT 15/21 Orienteringer

-Oppfølging av fellesmøtet (søknadsbehandlingen)

Administrasjonen informerte om Forskningsrådets arbeid med å videreutvikle søknadsbehandlingen og hvilke endringer som kan gjøres på kort sikt til FP-utlysningen i 2022 og hva det arbeides med på lang sikt til 2023-utlysningen. Det kom flere innspill fra porteføljestyret som administrasjonen vil ta med seg i det videre arbeidet. Innspillene gikk på reduksjon av maksimalt søkt beløp, søkere velger selv panel, ekspertene velger selv hvilke søknader de ønsker å lese, ikke forpliktelse om å søke ERC, karantene for prosjektledere som har pågående prosjekter og for søkere som fikk lav karakter i forrige søknadsrunde. I stedet for karens, kan en 2-trinns søknadsprosess vurderes.

-Fellesmøtet Styret og porteføljestyrelederne 17.mars

Porteføljestyrets leder orienterte kort om fellesmøtet mellom alle porteføljestyreledere og Forskningsrådets Styre. Styreleder var svært fornøyd med møtet hvor det ble gode diskusjoner rundt porteføljestyrenes investerings- og koordinerende rolle, søknadsbehandlingsprosessen og porteføljestyrenes forventninger til Forskningsrådets innspill til neste langtidsplan.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning.*

Sak PSLIVSVIT 16/21

Spørsmål om habilitet

Styret diskuterte styremedlemmenes habilitet for alle sakene på sakslisten. Administrasjonen hadde på forhånd bedt styremedlemmene melde inn potensiell inhabilitet knyttet til bevilgningssakene før møtet (sak 17/21 og 18/21). Innmeldt inhabilitet ble diskutert.

Ingen av medlemmene er inhabile i behandlingen av de resterende saker på sakslisten. Inhabiliteten er håndtert som referert under.

Vedtak: *Det er følgende inhabilitet blant styremedlemmene for søknader under sak 17/21 og 18/21 (angitt med prosjektnr.):*

Trude Helen Flo: 324366, 324447, 324541, 324666, 324975, 325408, 326081, 324956, 325305, 326069, 326209, 324384, 324451, 325562, 325656

Øyvind Fylling-Jensen: 324768, 325186, 325488

Agneta Herlitz: 324882

Inge Jonassen: 324288, 324778, 325195, 325380, 325409, 325862, 325871, 326025, 326035, 326130, 326300, 326341, 326514, 326526, 325192, 325852, 324539, 325945

Niels Jørgen Olesen: 325461, 325757, 325922, 326379, 325502

Anne Simonsen: 324366, 324447, 325305, 325744, 324451, 325562

Vidar Martin Steen: 323961, 324211, 324252, 324288, 324534, 324620, 324643, 324676, 324761, 324783, 325362, 325871, 326035, 326166, 326300, 326348, 326413, 326513, 325287, 325693, 325303, 324499, 324539, 325087, 325124, 325142, 325945, 326336, 326452

Gun Peggy Knudsen: 232909, 323951, 323974, 234211, 324252, 324288, 324312, 324361, 324503, 324593, 324620, 324643, 324783, 324858, 325056, 325362, 325493, 325876, 326112, 326350, 326445, 324378, 325287, 324499, 325001, 325124, 326336, 326452

Anne Sverdrup-Thygeson: 325409, 325645, 326233

Rune Toftgård: 326076

Sak PSLIVSVIT 17/21

Behandling av søknader om Forskerprosjekt for fornyelse, Forskerprosjekt for unge talenter og Treårig forskerprosjekt med internasjonal mobilitet til FRIMEDBIO til fristen 10.2.2021

Behandling av søknader til FRIMEDBIO (under temaet Banebrytende forskning) om Forskerprosjekt for fornyelse, Forskerprosjekt for unge talenter og Treårig Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet (heretter kalt hhv. Fornyelse, Unge talenter og Internasjonal mobilitet) til fristen 10.02.2021.

Totalt hadde FRIMEDBIO 680 søknader til behandling for disse tre søknadsvariantene.

Porteføljestyret vedtok at FRIMEDBIOs budsjett skulle fordeles på de tre søknadsvariantene etter det alternativet som gir Forskerprosjekt for unge talenter og Treårig Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet størst andel av antall søknader som kan innvilges; foreslått budsjettfordeling alternativ A. Med utgangspunkt i en ramme på 526 mill. kroner, gjorde porteføljestyret følgende vedtak om budsjettfordeling mellom søknadstypevariantene:

Vedtak: *Bevilgninger: 35 Forskerprosjekt, 14 Unge forskertalenter, 2 Mobilitetsstipend. Totalt: 51.*

Venteliste: 10 Forskerprosjekt, 5 Unge forskertalenter, 3 Mobilitetsstipend. Totalt: 18.

Øvrige søknader, totalt 611, avslås.

Sak PSLIVSVIT 18/21

Behandling av søknader om Stort, tverrfaglig forskerprosjekt til FRIMEDBIO til fristen 10.2.2021 – Fellesløft IV

Søknader om Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt til FRIPRO til fristen 10.2.2021 finansieres gjennom Fellesløft IV. Av budsjettet på 1 mrd. kroner skal institusjonene og Forskningsrådet gå inn med 500 mill. kroner hver.

Forutsetninger for Fellesløftene:

- Forhåndsberegnet pott til de ulike institusjonene: ca. 80 % til universitetene og ca. 20 % til øvrige forskningsinstitusjoner (høgskoler, forskningsinstitutter og helseforetak).
- Alle universitetene får tilbud om minst ett prosjekt.
- Forskningsrådet sender søknader med samlet karakter 6 og 7 til universitetene (for Fellesløft IV må søknadene i tillegg ha karakter 6 eller 7 på kriteriet Forskningskvalitet), og universitetene velger hvilke søknader de ønsker å finansiere.
- Porteføljestyret fatter endelig vedtak om avslag og

bevilgning.

- Porteføljestyret rangerer søknader med samlet karakter 6 eller 7 (for Fellesløft IV må søknadene i tillegg ha karakter 6 eller 7 på kriteriet Forskningskvalitet) fra øvrige forskningsinstitusjoner. Institusjonene får tilbud om finansiering fra toppen av listen så langt

Til fristen 10.2.2021 lyste Banebrytende forskning – FRIPRO ut 1 mrd. kroner til Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt – Fellesløft IV, og Forskningsrådet mottok til sammen 174 søknader, og alle disse søknadene forelå til behandling, dvs. ingen ble avvist eller trukket. Disse søknadene skal finansieres gjennom Fellesløft IV.

Vedtak: *Alle søknader om Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt til FRIPRO, FRIMEDBIO-delen, med samlet karakter 5 eller lavere, og alle søknader med samlet karakter 6 eller 7, men med karakter 5 eller lavere på vurderingskriteriet Excellence, totalt 52, avslås en bloc.*

Porteføljestyret godkjenner at lister over de 35 søknadene fra universitetene som er kvalifiserte for bevilgning, oversendes til de respektive universitetene som velger ut hvilke søknader de ønsker å finansiere.

Porteføljestyret godkjenner at de fire kvalifiserte søknadene om Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt fra institusjoner utenom universitetene, prosjektnr. 324374, 325319, 325454 og 326212, gis tilbud om finansiering gjennom Fellesløft IV.

Medlemmer deltok ikke i diskusjonen hvor egen institusjon var representert.

Sak PSLIVSVIT 19/21

Ny behandling av søknad til fristen 25.5.2020 som følge av klage

I etterkant av behandlingen av søknadene om Forskerprosjekt som ble innsendt til fristen 25. mai 2020 mottok Forskningsrådet den 12.01.2021 klage på avslagsvedtaket for søknad 315053.

Forskningsrådet satte sammen et panel bestående av fire eksperter for ny behandling av søknaden. Panelet besto av to av ekspertene fra det opprinnelige panelet som behandlet søknaden i 2020, og som hadde angitt at de hadde spesialistkompetanse på søknaden. I tillegg ble det rekruttert to nye eksperter, der den ene var foreslått som ekspert av klager/søker selv i 2020. Alle fire eksperter leverte forhåndsvurderinger av søknaden før panelmøtet. Panelmøtet ble avholdt 28. mai 2021.

Som oppgitt i utlysningsteksten gjelder det for Banebrytende forskning (FRIPRO) at kun søknader med karakter 6 eller 7 på samlet vurdering, samt karakter 6 eller 7 på vurderingskriteriet *Excellence* fra panelet kan få finansiering. Siden søknaden ikke fikk god nok vurdering på noen av de to punktene etter ny behandling ble den

ikke vurdert støtteverdig innenfor Banebrytende forskning. Denne søknaden faller videre under vedtaket som ble gjort av porteføljestyret under Sak 41/20, Bevilgninger til FRIMEDBIO-søknader i 2020: "Alle søknader til FRIPRO, FRIMEDBIO-delen, med samlet karakter 5 eller lavere, og alle søknader med samlet karakter 6 eller 7, men med karakter 5 eller lavere på vurderingskriteriet *Excellence*, avslås en bloc."

På denne bakgrunn, anbefalte administrasjonen at porteføljestyret for livsvitenskap opprettholder avslagsvedtaket for denne søknaden.

Vedtak: *Søknad med prosjektnummer 315053 avslås.*

Dag 2

Sak PSLIVSVIT 20/21

Høringsutkast porteføljeplan

Porteføljestyret vedtok på forrige møte en prosess der Forskningsrådets styre kan behandle de tre reviderte planene for fagporteføljestyrene samlet i desember 2021. I denne prosessen inngår det en ekstern høringsrunde slik at relevante aktører kan komme med innspill til planene. En justert tidsplan for revisjon av porteføljeplanen er gitt under:

- PS 1/21 (mars): Diskusjon om hvilke endringer som bør gjøres i planene på fellesmøte for de tre fagporteføljestyrene
- PS 2/21 (juni): Porteføljestyret godkjenner høringsutkast til revidert porteføljeplan
- Juli-september 21: Porteføljeplanen sendes på høring sammen med de to andre fagporteføljeplanene
- PS 3/21 (september): Resultater fra høringen innarbeides i porteføljeplanen
- PS 4/21 (november): Endelig versjon av porteføljeplanen godkjennes av porteføljestyret
- Desember 21: De tre fagporteføljeplanene behandles samlet i Forskningsrådets styre

Porteføljestyret ble orientert om det videre arbeidet med høringsutkastet siden forrige møte i mars. I forhold til tidligere utkast er det betydelige endringer i planen som følge av ny mal for porteføljeplanene.

Styret ble invitert til å komme med innspill til planutkastet med særskilt fokus på endringer i kapittel 3 (formulering av brukermål), kapittel 4 (beskrivelse av prioriteringer) og kapittel 5 (opplisting av tiltak).

I porteføljestyrets diskusjon ble det kommentert at tilgang på midler til fri forskning, kjønnsbalanse og akademisk frihet burde være de viktigste punktene i planen. Styret var særskilt fornøyd med kapittel 3 og målbeskrivelsen og synes den var blitt bedre og tydeligere.

Det ble videre kommentert at kapittel 4 kunne vært spisset tydeligere på budskap og revideres med hensyn til gjentakelser i teksten. Det ble også kommentert at det i kapittel 4 burde inkluderes tekst om

Forskningscenter for klinisk behandling (under "Senterordninger" kap. 4.4) og infrastruktur i EU (kap. 4.5).

Porteføljestyret var enige om at høringsutkastet kan sendes på høring og var også enig med spørsmålsformuleringene til netthøringen.

Vedtak: *Porteføljestyret godkjenner at porteføljeplanen for livsvitenskap legges ut på netthøring etter at styrets kommentarer er innarbeidet.*

Sak PSLIVSVIT 21/21

Forskningsrådets innspill til revisjon av Langtidsplan

Langtidsplanen for forsknings og høyere utdanning (LTP) skal revideres foran neste planperiode 2023 - 2032. Revidert LTP er planlagt lagt fram for Stortinget samtidig med forslaget til statsbudsjett for 2023, dvs. at forslag til plan legges fram i oktober 2022. Kunnskapsdepartementet har gitt Forskningsrådet bestilling på innspill til arbeidet med tilhørende bestillinger på kunnskapsgrunnlag. Forskningsrådet er bedt om å levere sitt innspill innen den felles fristen som er satt til 10. september 2021.

Porteføljestyret ble invitert til å diskutere og gi sine innspill og kommentarer til utkastet, herunder om

- beskrivelsen av utfordringsbildet har fanget opp de sentrale utfordringene og at disse er beskrevet på en dekkende måte
- innspillet signaliserer et tilstrekkelig høyt ambisjonsnivå og om anbefalingene er i tråd med ambisjonene i Forskningsrådets strategi
- de spesifikke anbefalingene reflekterer endringsbehovene og gir gode anvisninger for hvordan endring kan oppnås.
- kapittel 3.3.5 "Grunnleggende og grensesprengende forskning" er beskrevet på en dekkende måte og er i tråd med ambisjoner i Forskningsrådets strategi og porteføljeplanen for livsvitenskap.

Porteføljestyret påpekte at Forskningsrådets innspill er velskrevet og konkret hvor utfordringsbildet er kommet godt frem. Dokumentet har passelig lange avsnitt med en god balanse mellom grunnleggende og anvendt forskning. Det ble også poengtert at *Bærekraft* var godt, tydelig og ryddig beskrevet og at utfordringsbildet og anbefalingene i kap. 4.3 *Helse og velferd* var godt adressert.

Det ble også pekt på mangler som burde inkluderes i innspillet:

- For lite fokus på unge talenter. Anbefalinger rundt dette burde inkluderes i kap 3.2 *Et fremtidsrettet forsknings- og innovasjonssystem* og/eller kap. 3.3.5 *Grunnleggende og grensesprengende forskning*
- En ambisjon om flere kvinner i toppstillinger er beskrevet i kap. 3.2, men bør også inkluderes blant anbefalingene.
- Anbefalingene i kap.4.3 *Helse og velferd* er i større grad koplet til helsenæringen enn til forskning. Flere anbefalinger innen forskning bør inkluderes i innspillet, blant annet bruk av AI, formidling og pasientinvolvering. Det ble videre kommentert at Én-helse (sammenheng mellom menneske, dyr og miljø) burde inkluderes blant anbefalingene.

- Innspillet mangler fokus på formidlingsaktiviteter også utover vitenskapelig publisering som kreves for å få til de gjennomgripende samfunnsendringene.
- Innspillet har et sterkt fokus på teknologi. Det er viktig å balansere dette med grunnleggende biologisk forståelse og menneskenes rolle i fremtidsbildet.
- Et måltall for grunnleggende forskning kunne med fordel inkluderes.

Vedtak: *Porteføljestyrets innspill og kommentarer til utkastet til Forskningsrådets innspill tas med i den videre bearbeidingen av innspillet.*

Sak PSLIVSVIT 22/21

Planlegging av nye fagevalueringer med oppstart 2022

Fagevalueringene er et viktig virkemiddel fordi disse gir vurderinger og råd om den samlede vitenskapelige virksomheten ved den enkelte institusjon og nasjonalt, uavhengig av finansieringskilde. De forskningsutførende institusjonene er selv ansvarlig for å følge opp vurderinger og anbefalinger som gjelder deres egen virksomhet mens Forskningsrådet har tatt ansvar for oppfølging på nasjonalt nivå gjennom etablering av oppfølgingsutvalg og utlysning av midler til nasjonalt orienterte tiltak ved de evaluerte institusjonene. Forskningsrådet drar nytte av fagevalueringene i utvikling av egne finansieringsvirkemidler og i rådgivning overfor nasjonale myndigheter.

Fagporteføljestyrene har ansvaret for gjennomføring av fagevalueringer.

Innenfor livsvitenskap står nå medisin, biologi og helsefag for tur siden det er 10 år siden siste evaluering. Planlegging av nye evalueringer har stått på vent de siste to årene da Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet har satt i gang prosesser for å revidere hele systemet med fagevalueringer. Disse prosessene forventes å lande i løpet av 2021.

Administrasjonen orienterte om følgende punkter:

1. Inndeling av norsk forskning for fagevalueringer
2. Utvikling av evalueringsprotokoll
3. Tidsplan for nye fagevalueringer
4. Økonomi

I porteføljestyrets diskusjon kom det frem at de er bekymret for tidsbruken og nytteverdien av evalueringer og spesielt ved en dreining fra fokus på fag som evalueringsenhet til organisasjon som evalueringskontekst. Hvem vil i størst grad få nytte av evalueringene?

Et av styrets medlemmer påpekte at evalueringer har en tendens til å virke tilbakeskuende, de bør i større grad ta opp i seg de nye samfunnsutfordringene.

Det ble også pekt på at Forskningsrådets evalueringer kommer i tillegg til institusjonenes egne strategier og evalueringer og på tvers av institusjonenes målkrav. De nasjonale evalueringene må tydelig gripe inn i institusjonenes strategier, ressurser og de mål som skal

nås. Evalueringene må også vurdere planlegging for det uforutsette og handlingsrom for den frie, grunnleggende forskningen. Mål og resultatstyring bør ikke få for stor plass.

Forskningsrådets innsats er en del av evalueringen, bør derfor porteføljeplanene inngå som evalueringsobjekt?

Administrasjonen vil komme tilbake til porteføljestyret med status for planleggingsprosessen i september, med sikte på å forberede vedtak om protokoll for ny(e) evaluering(er) innen livsvitenskap i november 2021.

Forskningsrådet vil høsten 2021 lyse ut oppgaven med å være faglig sekretariat for gjennomføring av nye evalueringer. Sekretariatet vil få ansvar for innhenting av egevaluering fra institusjonene og fasilitere evalueringskomiteens vurderingsprosess. Videre vil Forskningsrådet sørge for at det blir utarbeidet analyser av nasjonale data om personale og publikasjoner fra de evaluerte institusjonene.

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg porteføljestyrets innspill i det videre planleggingsarbeidet.*

Sak PSLIVSVIT 23/21

Eventuelt

Vedtak: *Det var ingen saker under dette punktet.*

Sak PSLIVSVIT 24/21

Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*